5de. JAARGANG. CURACAO DEN 18n FEBRUARI 1888. N° 216

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI. N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66. RUE LAFAYETTE. PARIJS.
C. LEUCHS & Co
17. BARRETT'S GROVE. LONDEN.

E Coerant aki ta sali toer Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number so fl. 0,25.
Un annencio di 1 te 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

FR. HENRICUS ALPHONSUS MARIA JOOSTEN,

ORD. PRÆD.

Door de genade Gods en de gunst van den H. Apostolischen Stoel, titulair-Bisschop van Marciana en Apostolisch Vicaris van Curaçao,

AAN ZIJNE ONDERHOORIGE GELOOFSGENOOTEN.

ZALIGHEID IN DEN HEER!

Wij achten ons gelukkig, B. G., bij het aanbreken van den H. Vastentijd het woord te richten tot U allen, van wie de leiding van Gods aanbiddelijke Voorzienigheid ons zoo nauw verbonden heeft.

In de eerste plaats brengen wij aan God de verschuldigde hulde onzer innige dankbaarheid voor de overgroote genade, die Zijne liefde ons bij de H. Bisschopswijding geschonken heeft. Uit de diepte van ons hart herhalen wij thans: *door de genade Gods ben ik, hetgeen ik ben* (1), en zoo lang ons het leven geschonken wordt, zal het onze dure plicht zijn, *de genadegave Gods wederom aan te vuren, die in ons is door de oplegging der handen* (2).

Ook U. B. G., danken wij voor de vele en vurige gebeden, die gij tot God hebt opgezonden, om de rijkste zegeningen over onze heilige en gewichtige bediening af te smeeken. Zeker hebt gij den Hemel een heilig geweld aangedaan, en zijn uwe nederige gebeden verhoord, immers, *waar er twee of drie in mijnen naam vergaderd zijn,* zegt onze Goddelijke Meester, *daar ben ik in hun midden* (3).

En nu vertrouwend op den hemelschen bijstand, roepen wij U voor de toekomstige dagen van boete en gebed, de woorden van den H. Paulus toe: *Genade zij u, en vrede van God onzen Vader, en den Heer Jesus Christus* (4). Inderdaad geen grooter goed kan de Goddelijke Barmhartigheid den mensch op aarde schenken, dan de vrede des Heeren is. Daarom zeide Jesus op den avond vóór zijn bitter lijden tot zijne leerlingen: *Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u: niet gelijk de wereld geeft, geef ik u dien* (5). En de H. Paulus leert ons, dat de vrede Gods, *alle begrip te boven gaat* (6). Die *vrede Gods* bestaat in een goed geweten. Wanneer wij onze ziel met groote zorg bewaren in den staat van genade; of wanneer wij de doodzonden, waarin wij ongelukkig gevallen waren, door oprechte boetvaardigheid en heilige, vaste voornemens in het bloed van onzen Goddelijken Zaligmaker hebben uitgewischt, dan is de vrede in ons hart. *Want de Geest zelf geeft met onzen geest getuigenis, dat wij kinderen Gods zijn* (7). Maar zij, die naar de verleiding der wereld luisteren en hun kwade hartstochten niet overwinnen; zij die willen wandelen buiten de orde van Gods heilige wet, verliezen den Christelijken vrede. Want God zegt: *er is geen vrede voor de goddeloozen.*

Hoe ongelukkig zijn zij, die buiten den vrede Gods leven! Zij zijn misschien met zich zelven tevreden, doch zulk een staat van valsche rust is een der verschrikkelijkste straffen voor den zondaar. *Want wanneer zij zeggen zullen: Vrede en Veiligheid! dan zal overhoeds het verderf hen overvallen* (8).

Het betaamt ons dus, B. G., ons hart in Christus' heiligen vrede te bewaren, of dien opnieuw te verkrijgen, zoo wij denzelven door onze zonden verloren. Daartoe biedt onze Moeder, de H. Kerk, ons in deze dagen van den H. Vastentijd verlerlei middelen aan, en vooral deze twee: gebed en versterving. Zij vermaant ons allen met deze woorden: *Bidt, opdat gij niet in bekoring valt!* (9). En met het gebed moeten wij het vasten en andere werken van boetvaardigheid vereenigen. Immers er staat geschreven: *Brengt dan waardige vruchten van boetvaardigheid voort..... Want alreeds is de bijl aan den wortel der boomen gelegd. Elke boom alzoo, die geen goede vruchten draagt, zal uitgehouwen en in het vuur geworpen worden* (10).

Beoefent dan in dezen tijd van voorbereiding tot het H. Paaschfeest gestadig het gebed, vooral door het trouw en godvruchtig bijwonen der H. Mis, en het aandachtig bidden van den H. Rozenkrans, waarbij wij de Geheimen van het lijden des Heeren behooren te overwegen. Onderhoudt, als gehoorzame kinderen der H. Kerk, zooveel mogelijk, de bestaande vastenwetten. Het is wel waar, dat dit alles den zwakken mensch eenige moeite kost; doch gedenkt de les van den boetvaardigen H. Hieronymus: "Elke arbeid pleegt licht te worden, wanneer men nadenkt over de vergelding". Verbetert inwendig uwe zielen en zuivert ze van het kwaad; vlucht de gelegenheid van zonde. Zoekt heil voor uwe onsterfelijke ziel, die naar Gods beeld geschapen is, in het lijden en de vijf H. Wonden van den Goddelijken Verlosser. *Want Hij is onze Vrede* (11) *Hebt de liefde, hetgeen is de band der volmaaktheid! En de vrede van Christus heersche zegevierende in uwe harten* (12).

Ten slotte verzoeken wij U, B. G., vurige gebeden tot God op te zenden voor onze H. Kerk. Bidt ook voor Z. M. onzen geëerbiedigden Koning en Hoogstdeszelfs Huis, voor ons en allen *die in overheid gesteld zijn* (13).

Krachtens de Ons daartoe van den H. Stoel verleende macht, dispenseeren wij in de Vastenwet voor dit jaar, gelijk voor het vorige is geschied.

En zal dit ons herderlijk schrijven op den Zondag van Quinquagesima op de gebruikelijke wijze worden voorgelezen.

Gegeven te Rome, op den Feestdag van Driekoningen 1888.

✠ **Fr. H. A. M. JOOSTEN,**

Bisschop van Marciana en Apostolisch Vicaris van Curaçao.

---

(1) I. Cor. XV, 10. — (2) II Tim. I, 6. — (3) Matth. XVIII, 20. — (4) II Cor. I, 2. — (5) Joan. XIV, 27. — (6) Philipp. IV, 7. — (7) Rom. VIII, 16. — (8) I Thessal. V, 3. — (9) Luc. XXII, 40. — (10) Matth. III, 8, 10. — (11) Eph. II, 14. — (12) Coloss. III, 14, 15. — (13) I. Tim. II, 2.

Een brief uit Frankrijk.

Parijs, 12 Jan. 1888.

Te midden mijner nieuwjaars-visites bracht ik een bezoek aan een gewezen Fransch diplomaat, thans lid van den Senaat. Het gesprek liep weldra over den tegenwoordigen Europeeschen staat van zaken. Het middaguur was reeds vrij ver gevorderd, en ik werd ter tafel uitgenoodigd. Na het eten hervatte mijn gastheer het gestaakte onderwerp. Ik bevond mij tegenover een man, rijp in ondervinding en begaafd met een rijkdom van denkbeelden, die ik mij gelukkig acht aan U te kunnen overbrengen. Ik verzoek echter hetgeen hier zal volgen geenszins te beschouwen als het verslag van een *interviewer*, die op gedane vragen antwoorden heeft zoeken uit te lokken. Ik heb er mij toe bepaald den Staatsman stilzwijgend aan te hooren als een redenaar, wiens heldere taal ik hier teruggeef in den vorm van een opstel, met den titel: „Een Europeesch vraagstuk."

Gij zult moeten toegeven, zeide hij mij, dat het niet mogelijk is, dat de tegenwoordige toestand langer voortdure. Men is het over geen enkel Europeesch vraagstuk meer eens; ieder wapent zich; elke natie getroost zich daarvoor opofferingen, die zelfs de rijkste moeilijk vallen; de staande legers, die elken dag worden vermeerderd, onttrekken duizenden handen aan landbouw, handel en nijverheid; de bronnen der nationale welvaart worden eigendankelijk uitgeput, en om deze overspanning gaande te houden, verlaat men de individueele ontwikkeling. De geheele dampkring is van brandende stoffen overladen; bij de minste botsing zal er eene ontploffing plaats hebben, en ik kan daarom den algemeenen toestand niet beter vergelijken dan bij het zeepblaasje, waarmede de kinderen zich vermaken. Ik weet zeer wel, dat niets in deze wereld bestendig is, en dat het verlangen naar een algemeenen voortdurenden vrede niet veel anders zou zijn dan een platonische wensch. Het heden gesloten schijnbaar sterktste verbond kan door eene volgende gebeurtenis worden verbroken. Ligt het boven de menschelijke kracht, ook op Staatsgebied, iets bestendigs voort te brengen, het is in allen geval onze eerste plicht, zooveel mogelijk de rampen te voorkomen, waarvan wij, door onze eigen fouten, de eerste kiemen hebben geworpen. Ik geef volgaarne toe, dat het, op Staatsgebied vooral, soms hoogst moeilijk is, a priori, het goede van het kwade te onderscheiden, tenminste wat de gevolgen betreft, die uit de eene of andere aangenomen richting kunnen voortvloeien, maar van het oogenblik af dat het kwaad tastbaar is geworden, behoort men de geneesmiddelen op te sporen om eene uitbarsting te voorkomen. Men spreekt van Staatslieden, en zoodra heeft men dat woord niet gebezigd, of men denkt dat, alleen door hen te noemen, een vraagstuk reeds ten halve is opgelost. Ons parlementair stelsel doet daaraan veel kwaads. Een Kamerredenaar of een tribuun, zooals Gambetta was, verbeeldt zich spoedig, met de eigenliefde die den mensch is aangeboren, omdat de menigte hem toejuicht of in de wolken steekt, dat hij een *omnis homo* is geworden, en hij acht zich dan bevoegd de moeilijkste vraagstukken op te lossen, waarvoor zelfs een Metternich en een Talleyrand misschien zouden hebben teruggedeinsd. Wat is nu dikwijls het geval? Men wint schijnbaar het advies in van één, twee, soms drie Staatslieden, omdat zij voor zeer spitsvondig doorgaan, en men hoort daarna hun uitspraak aan als het orakel van Delphi, maar men vergeet dat er iemand achter de schermen kan staan, die slimmer nog dan de vorigen, den een na den ander heimelijk inblaast en des te beter daarna partij kan trekken van hetgeen in zoodanig conciliabulum is besloten, omdat hij, daaraan geen deel hebbende genomen, van alle verbintenissen ontheven is en zijn eigen handen vrij heeft.

Ik bedoel hiermede niemand anders dan Bismarck. Hij is ontegenzeggelijk een der grootste Staatslieden van onzen tijd; hij kent en gevoelt zijn kracht en is daarvan des te meer zeker, omdat hij die nimmer overhaast verspilt, maar steeds opvolgend ontwikkelt.

Aan Bismarck, die behendig genoeg is geweest de troeven uit de handen van anderen weg te goochelen en in zijn eigen handen te vereenigen, gewapend en als natie individueel het hoofd te willen bieden, zou tegenwoordig iets weg hebben van den strijd van de aarden kan tegen den ijzeren pot (*la lutte du pot de terre contre le pot de fer*). Zal hij zelf, op een gegeven oogenblik den strijd moeten ondernemen tegen het machtige Rusland, gij kunt verzekerd zijn, dat hij reeds het oogenblik daartoe gekozen heeft, dat hij dit door behendige wendingen zal weten te rekken en eerst dan in het perk zal treden, als hij door voorbereidende maatregelen al het noodige zal hebben verricht, om de tegen hem gekeerde macht te kunnen verijdelen.

Deze algemeene beschouwingen leiden mij van zelf tot den tegenwoordigen Eu-

ropeeschen toestand en tot het uiten der meening, hoe daarin zal kunnen worden tegemoet gekomen.

Rusland heeft zich reeds aan het drievoudig verbond onttrokken, hetgeen te voorzien was, want Bismarck had dit slechts uitgedacht om meester te blijven tegenover Frankrijk en, bij het uitbreken van een nieuwen oorlog, Rusland te beletten Duitschland in den rug aan te vallen. Voor het Russische Rijk was dat drievoudig verbond van geen onmiddellijk belang, want het zoekt zich uit te breiden, niet west- maar oostwaarts, en tevens zuidwaarts naar Constantinopel als evenwicht tegen Engeland, zoowel in Azië als in de Middellandsche Zee. Met zijne verdere inzichten omtrent de Donaugewesten had Rusland, met het drievoudig verbond, zich zelf dus aan banden gelegd. Zijn de belangen van Duitschland niet dezelfde als die van Oostenrijk, dat bij eene uitbreiding van Rusland zuidwaarts, met dit Rijk in eene nog meer onmiddellijke aanraking zou komen, in tegenovergestelden zin ziet Bismarck in zijn verbond met Oostenrijk slechts een middel om door eene vergoeding van grondgebied voor dit laatste, zich meester te maken van de Duitsch-Oostenrijksche provinciën, en op deze wijze aan de reeds bestaande eenheid van het Duitsche rijk nog meer ontwikkeling en kracht te geven. Duitschland, dat geen onmiddellijk belang heeft bij de Donauvorstendommen en aan hetwelk het daarom vrij onverschillig is of Oostenrijk dan wel Rusland daar zal zetelen, had dus door het drievoudig verbond Oostenrijk in zijn eigen belang opgeofferd, Rusland gekluisterd en zich vrije handen gegeven tegenover het westelijk Europa.

Voor de kleinere Staten aan die zijde beschouw ik daarom de onafhankelijke houding van Rusland als van overwegend belang.

Sedert de Czaar zich van het drievoudig verbond heeft afgescheiden, liggen de plannen van Bismarck in duigen, en daar Rusland thans de bondgenoot kan worden van Frankrijk, wordt het eerste door ingevingen, die van Berlijn uitgaan, door Oostenrijk in de vorstendommen tegengewerkt. Een oorlog tusschen Rusland en Oostenrijk acht ik daarom onvermijdelijk, en ik ben zelfs overtuigd, dat Duitschland daarin als eerste factor zal optreden.

Duitschland zal Rusland niet aanvallen, omdat dit met bijna onoverkoombare strategische moeilijkheden zou gepaard gaan, evenals Frankrijk onmiddellijk het hoofd zou stooten, indien het Duitschland aan den Rijn zou willen aanvallen. Aan de leger-mobilisatie zijn in Rusland groote moeilijkheden verbonden, en zij vordert veel tijd. Niet aanvallenderwijze handelend, kan Duitschland van dien kant dus tijd winnen. Anders is het gesteld in Frankrijk, dat zijne legerkorpsen in een betrekkelijk korten tijd kan concentreeren. Ik voorzie dus, dat wij in het voorjaar door Duitschland zullen worden aangevallen. Worden wij opnieuw geslagen, en ik ben daarvoor zeer bevreesd, dan zullen onze gedemoraliseerde legers gemakkelijk kunnen worden in bedwang gehouden door een paar Duitsche legerkorpsen, gesteund door Italië, en Duitschland zal daarna vereenigd met Oostenrijk, al zijne krachten kunnen wenden tegen Rusland, dat dan, alleen staande, op zijne beurt de handen vol zal hebben. Naar mijn inzien heeft men over de toetreding van Italië tot het Duitsch-Oostenrijksch verbond te licht heengezien; het was klaarblijkelijk tegen ons gericht en, in mijn oog, het duidelijk kenteeken, dat men een aanval op Frankrijk beraamt. Ik hoop, dat ik mij mag vergissen, want zij zou voor ons droevige gevolgen kunnen hebben. Onze wapening laat weinig te wenschen meer over, en in vele opzichten zijn wij hierin misschien Duitschland te boven, maar in al onze regimenten heeft de socialistische propaganda de militaire tucht ondermijnd; wij hebben geen enkelen generaal die in de schaduw kan staan van de Russische stafofficieren, en loopt de eerste botsing voor ons ongelukkig uit op een nederlaag, zal het woord „verraad" in ieders mond liggen; moedeloosheid zal de overhand krijgen, en in minder dan drie weken staan de Duitsche legers opnieuw voor de muren van Parijs. Ik zou nog veel kunnen zeggen over den moreelen invloed, waaronder wij gebukt gaan, en die door Duitschland geheimzinnig wordt onderhouden, maar dit zou mij van mijn onderwerp afleiden.

Om den tegenwoordigen toestand is elk tijdverlies, hoe gering ook, onvergeeflijk. Zijn de politieke omstandigheden van dien aard, dat de oorlog, na een zeker tijdsverloop, onvermijdelijk is geworden, men haaste zich dan onmiddellijk een of- en defensief verbond te sluiten met Rusland, dat er misschien wel weinig mede zal zijn ingenomen de Fransche Republiek als bondgenoot te hebben, maar voor welk Rijk de loop der gebeurtenissen dwang zal zijn geworden. Overeenstemmend handelende, zullen Rusland en Frankrijk Bismarck's dralen kunnen verijdelen en zijn overmacht kunnen fnuiken, voordat het te laat zal zijn.

Ik mag niet ontkennen, dat het denkbeeld alleen van nieuwe oorlogstooneelen mij huiverig zou maken, werd ik er toe geroepen, in dien zin mijn advies te geven; ik geloof echter dat het nog niet te laat is om eene andere richting te volgen en een laatste proef te nemen door het beleggen van een algemeen Europeesch Congres, maar zelfs in dat geval blijft een Fransch-Russisch verbond als tegenwicht tegenover Duitschland bij mij op den voorgrond staan, en zou het voorstel eener bijeenroeping, als handelend optredenden, van die twee Staten collectief moeten uitgaan. Duitschland, zich onmiddellijk bedreigd ziende, zal met graagte daaraan deelnemen en de andere Staten zullen van zelve volgen. Engeland zal met het denkbeeld minder zijn ingenomen (*se fera prier sans doute*) omdat de Oostersche quaestie in een nauw verband staat met zijn overwicht in de Middellandsche Zee en den weg naar Indië. Maar het Europeesch evenwicht en de algemeene vrede kunnen niet aan eenzijdige belangen worden opgeofferd: de politiek van Engeland, tegenover hetwelk men niet voortdurend het „hondje opzitten" kan spelen, is nooit anders dan baatzuchtig geweest, en het heeft te allen tijde getracht uit de verwikkelingen der andere Staten zijn eigen voordeel te trekken. Het is tijd dat daaraan een einde kome: men late daarom Engeland, met zijn vermoedelijk protest, aan zijn eigen lot over, en, *contraint et forcé*, zal het eindigen met het hoofd neder te leggen in den boezem van het Congres.

In den tegenwoordigen toestand van Europa moet men er zich in de eerste plaats op toeleggen paal en perk te stellen aan de steeds toenemende overmacht van Duitschland, zonder daarom in het minst het gevoel van selfvoldoening te kwetsen of inbreuk te willen maken op de verkregen macht. Deze heeft zich reeds te sterk ontwikkeld, om haar met gewone wapenen te kunnen bestrijden; men moet daarom trachten door vredelievende middelen de Europeesche weegschaal te ontdoen van een overwicht, dat nu reeds een gevaar oplevert, en dat eenmaal door middel van meer ingrijpende middelen, die later nog veel meer buiten het bereik zullen liggen, toch zal moeten verdwijnen.

Het voorstel tot een Europeesch Congres zou, geloof ik, aan allen welgevallig zijn, ware het dan ook slechts om voorloopig verlost te zijn van de vrees voor de gevolgen, die een algemeene oorlog zal na zich sleepen. Het zou reeds veel zijn deze te hebben voorkomen, en wie weet, zonder de gebeurtenissen te willen vooruitloopen, of de beslissingen van den Europeeschen Areopagus misschien niet zouden kunnen leiden tot eene algemeene ontwapening en den weg banen voor nieuwe handelsondernemingen, die de onderlinge welvaart der volken zouden bevordelijk zijn. Zoo deze hand aan hand konden gaan en gedreven worden door een gemeenschappelijk belang, zouden zij het natuurlijk bolwerk worden tegen verdere revolutionnaire en socialistische wijzigingen, en deze verdwijnende, zou weldra eene nieuwe maatschappij verrijzen, die, eendrachtig handelende, de uitdrukking zou worden van het woord des Heeren: „Vrede zij met u allen!"

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

—In zijn nummer van Vrijdag der vorige week schrijft de *Imparcial*, dat de jongste reis van ons stationschip Zr. Ms. *Konningin Emma der Nederlanden*, naar Savanilla, ten doel had, om de Columbiaansche Regeering, door tusschenkomst van het Bestuur van Barranquilla, dank te betuigen uit naam der Nederlandsche Regeering, voor de zekerheid door die Republiek gegeven van geen gebruik te zullen maken van de machtiging, haar door de wet verleend, om additioneele rechten te heffen op koopmansgoederen, uit de Antillen afkomstig. Te Savanilla vernam de Commandant van de *Emma*, dat de President der Republiek, Dr. Rafael Núñez, zich wegens ziekte te Cartagena bevond en zette toen de reis voort naar Cartagena zelve om den President persoonlijk kennis te geven van zijne vriendschappelijk zending. Een hartelijke ontvangst viel den Commandant en het Etat-Major ten deel, zoowel van wege Dr. Núñez, alsook van wege de regeeringsbeambten van Cartagena.

— In het begin dezer week is de Amerikaansche oorlogsboot *Yantic* hier in de haven aangekomen. Na een verblijf van twee dagen is het stoomschip weer vertrokken en heeft zijn reis voortgezet naar Maracaibo.

—De aangekondigde en de door ons besproken vergadering der aandeelhouders van de tramway-maatschappij, is, zooals gezegd is, den 14 dezer maand gehouden.

Wat was de slotsom? Wat is er veranderd en besloten? Ziedaar vragen, waarop wij het juiste antwoord moeten schuldig blijven. Maar, zooals 't gewoonlijk gaat, is er ook hier weer wat uitgelekt, dat ons recht geeft, aangenomen dat 't waar is, eene kleine nalezing te houden op ons artikel van verleden Zaterdag. Na de sluiting der vergadering hebben wij gehoord, dat bij het opmaken der balans over de laatste negen maanden, bij slot van rekening, een saldo bleef van eenige weinige guldens. Nu moeten wij dadelijk zeggen en willen wij 't ook ridderlijk bekennen, den bal misgeslagen te hebben in onze berekening. Maar laat dit zijn, ons artikel verliest er zijn waarde niet om, daar wij toch vooral hebben willen aangeven, hoe door betere en meer soliede regeling, meerdere en zekerder winst te hopen is.

Wij willen ons hier niet aan voorbarigheid of onvoorzichtigheid schuldig maken en bepalen ons voor dezen keer tot deze kleine bemerking. Bij eventueele openbaarmaking echter of na nadere inlichtingen verkregen te hebben, zullen wij later nog wel eens op deze quaestie terugkomen.

Wij kunnen hierbij als zeker mededeelen dat het passage-geld *verhoogd is*. Van af den 1n. Maart moet men voortaan *acht centen* betalen. Zal door deze maatregel de maatschappij winnen? Wij houden ons aan onze uitgesproken meening. De tijd zal leeren of wij ons vergist hebben.

DYPHTERITIS.

— Nu de *dyphteritis* hier weer meer algemeen heerschend begint te worden, meenen wij opnieuw de aandacht van de HH. Geneesheeren te mogen vestigen op wat wij vroeger uit de *Scientific American* vertaald, in onze kolommen hebben opgenomen.

„Met het gebruik van ijzer alleen verloor ik in het St. Agatha's Asylum tien van de 23 lijders en sedert ik het plaatselijk gebruik van de genoemde kwikoplossing te gelijk toepas heb ik maar in een van de volgende 24 gevallen gemist. Deze lijder stierf twee weken, nadat alle plaatselijke verschijnselen verdwenen waren, aan verlamming van de ademhalingswerktuigen. Zeven van de herstelde patienten hadden gedurende hunne herstelling meer of minder verlamming van de slikorganen. In gewone gevallen heeft de behandeling plaats als volgt: Ik maak op de plaats zelve een goed aantal zoogenaamde katoenpenseelen, door katoen van opslurpend vermogen eenige malen om een houtje zoo groot als een potlood te winden. Het katoen moet aan het beneden einde goed vast zitten en een weinig buiten het stokje uitsteken, zoodat er geene kwetsing der organen bij het gebruik kunne plaats hebben. Dit katoenpenseel wordt gedoopt in de oplossing van de bichloride van kwik, twee greinen op ongeveer een halve liter water (2 grains to one pint) en dan in de keel gestoken zoo ver, dat het de achterste zijde van de pharynx raakt. Dan wordt het oogenblikkelijk teruggetrokken en verbrand. Nooit mag een penseel voor een tweede maal gebruikt worden. Men behoeft geen pogingen te doen om het aangestoken vel af te wrijven, daar dit altijd meer of min aan het penseel blijft hangen. Deze behandeling wordt dag en nacht om het uur herhaald tot zoolang de ontsteking begint te bedaren, wat gewoonlijk in 48 uren plaats heeft. Iedere uitwendige aanwending der oplossing laat ik volgen door het inwendig gebruik van 5 of tien droppels (minims) van het ijzer chloride tinctuur en zooveel whisky en melk als het geval schijnt te

FEUILLETON.

HET EINDE VAN THOMAS MORUS.

(*Slot*).

Op 6 Juli 1535 ontving Morus een bezoek van sir Thomas Pope, een zijner oude vrienden. Op bevel des konings kwam Pope zijnen vriend waarschuwen, dat hij zich moest gereed maken om te sterven.

„Ik dank u" — zeide de gevangene — „voor dit goede nieuws. Ik ben altoos erkentelijk geweest voor de gunsten, die Zijne Majesteit mij wel wilde bewijzen, maar nooit zoozeer als op dezen dag, waarop zij zich gewaardigt om mij bekend te maken, dat mijn laatste uur gekomen is, ten einde ik mij kunne voorbereiden, om een goeden dood te sterven. 't Is een groote dienst, dien zij mij bewijst, daar zij mij van de kwellingen dezer wereld verlost."

„Zijne Majesteit — hernam Pope — verlangt, (en 't is een bede harerzijds tot u) dat gij geen enkel woord van het schavot tot het volk zult spreken."

„Ik ben zeer blijde, dat Zijne Majesteit mij haren wil doet kennen, sprak de gevangene, want ik wilde tot het volk spreken, maar in termen, waaraan Zijne Majesteit zich niet zou kunnen stooten, noch iemand ter wereld; maar als een gunst, voor welke ik den koning dankbaar wezen zoude, zoude ik zoo gaarne hebben, dat mijne dochter Margaretha mijne overblijfselen mocht begraven."

Pope zeide: „Zijne Majesteit staat toe, dat geheel uw gezin en uw schoonzonen en vrienden bij uwe begrafenis zijn."

„O, wat ben ik tevreden, — zeide Morus, — over de zorg, die de koning zich gewaardigt voor mijn arm lichaam te hebben."

„Zijne Majesteit" — ging Pope voort — „heeft mij opgedragen u te zeggen, dat met het oog op de groote ambten, die gij in den staat hebt waargenomen, zij zich gewaardigd heeft, de straf waartoe gij veroordeeld zijt, te veranderen: Gij zult sterven door de bijl.

„Ik dank u" — zeide de gevangene glimlachend — „maar moge toch God mijne kinderen en vrienden altoos bewaren voor de barmhartigheid van Zijne Majesteit!"

Daarna scheidden de twee vrienden; doch Morus riep Pope, die in tranen smolt, nog eens terug en zeide, terwijl hij hem bij de hand nam: „Komaan, mijn goede Pope, geen tranen; wij zullen elkaar eenmaal terugvinden, en wij zullen in dat wederzien gelukkig zijn, om nooit meer van elkaar te scheiden."

Morus was bij zijn vertrek naar het schavot besloten, om den fraaien camelotten mantel te dragen, dien Bonisius hem eenmaal present had gegeven; maar Kingston raadde hem dit af, zeggende dat het jammer zoude zijn, als zulk een schoon kleedingstuk in de handen van een lagen beul zoude vallen.

„Een lage beul!" riep Morus uit, „een mensch, die mij een zoo grooten dienst gaat doen! Neen ik wenschte, dat de mantel met goud bestikt was, ik zou hem dien met groot genoegen achterlaten."

Te negen uren 's morgens gingen de gevangenisdeuren open, en Morus steeg de trappen af, met een crucifix van roodachtig hout in de hand. Beneden aan de gevangenis naderde eene vrouw tot den gevangene; zij had een beker wijn in de hand, dien zij Morus aanbood om hem te versterken. Deze wees echter den beker zachtkens af, en zeide tot de goede vrouw: „Christus is niet met wijn, maar met gal in Zijn passie gelaafd." Eene andere kwam hem nu papieren terug vragen, welke zij hem had toevertrouwd, toen hij nog lord-kanselier was. „Een uur geduld" — zeide Morus — „en de koning zal mij de moeite besparen van de stukken te zoeken en te overhandigen." Een derde had de laagheid hem te vervolgen en met verwijtingen te overladen, omdat hij haar vroeger eens een rechtsingang had geweigerd, waardoor zij schade had geleden.

„Ja — sprak Morus — ik herinner mij uw geval nog, maar als ik nu in uwe zaak oordeelen moest, zoude ik nog geen andere uitspraak geven, dan ik toen gegeven heb."

vereischen. Als de dyphteritis in den neus zetelt moet de syringe gebruikt worden."

Verdere motivering en bijzonderheden omtrent deze behandeling vindt men in de *Scientific American* van 7 Mei 1887.

NEDERLAND.

— Naar het *Vaderland* verneemt, zullen de verkiezingen voor de Tweede Kamer hoogst waarschijnlijk 20 Maart plaats hebben.

De Tweede Kamer zou omstreeks 8 Februari bijeenkomen.

—Naar de *N. K.* mededeelt, zouden de Weleerw. heeren J. Watterens, P. Oud, J. Hanboer en A. Holierhock, vier Nederlanders, onlangs in het Missiehuis te Mill-Hill (Londen N. W.) tot priester gewijd, zich naar Rome begeven, om den zegen van Z. H. den Paus over hun toekomstigen arbeid af te smeeken. Daarna zouden zij eenige dagen in den schoot hunner families doorbrengen, en 30 Januari, via Vlissingen, naar Mill-Hill wederkeeren. Na afloop der laartoe bijzonderlijk vastgestelde kerkelijke plechtigheden, zouden zij 2 Februari de lange zeereis aanvaarden naar Cachemir (Engelsch Voor-Indië). Het daar reeds opgerichte Engelsch College—onder bestuur van den Vicarius-Apostolicus, Mgr. Brouwer, ook een Nederlander — zal hun gelegenheid verschaffen, om gedurende zes maanden hun nieuwe moedertaal, namelijk het Sanscrit, nauwkeuriger te bestudeeren. Vervolgens zullen zij hun levenstaak aanvaarden: de verbreiding van ons H. Geloof in de nog nooit door een Katholiek priester betreden grenslanden van Afghanistan.

Kwamen eenmaal de H. Bonifacius en de H. Willebrordus uit Engeland over, om aan *onze* voorouders het geloof te verkondigen, zegt verder de *N. K.*, met blijdschap zien wij, hoe heden de wakkere, zich zelf opofferende zonen van ons Vaderland datzelfde geloof naar Engelands bodems wederbrengen.

Edele erkenning, waardige vergelding voor eens ontvangen weldaden.

— Bij de verkiezing te Maastricht voor een lid der Tweede Kamer werden uitgebracht 962 st., waarvan 905 op den heer jhr. mr. G. Ruys van Beerenbroek (Kath.), die derhalve gekozen is.

— Omtrent het bezoek van Z. H. den Paus aan de Nederlandsche afdeeling der Vaticaansche tentoonstelling, deelt men uit Rome aan het *Nieuws van den Dag* o. a. de volgende bijzonderheden mede:

Z. H. was slechts van zijne naaste omgeving alsmede van enkele edelwachten en Zwitsers, omringd. De president onzer deputatie, dr. Jansen van Rijsenburg, haastte zich den H. Vader eerbiedig te naderen, om zijn geleide door onze afdeeling te kunnen aanbieden. Het kleine gezelschap bewoog zich slechts langs de ene zijde van de zaal, terwijl de overige (alle Hollanders, die thans in Rome verblijf houden) aan den overkant langs de vensters stonden geschaard. De Paus beschouwde alles met veel belangstelling en tevredenheid, doch wijdde nog bijzondere aandacht aan de groote monstrans, die door de firma G. B. Brom, te Utrecht, is vervaardigd, en vroeg met veel ingenomenheid naar de woonplaats en den naam van den kunstvaardigen maker. Ook wekten het altaar van Margry en Snickers en de Madonna van Mengelberg 's Pausen bijzondere belangstelling; hiervoor zoowel als voor het kostbare missaal en nog veel kunstrijk stik- of borduurwerk had Hij alle woorden van lof over. Onze afdeeling maakte dan ook werkelijk een voortreffelijk figuur, zoodat de algemeene president, de commandatore Aquaderni uit Bologne, het reeds meermalen als zijne eerlijke overtuiging heeft uitgesproken, dat de Nederlandsche tentoonstelling, naar verhouding van onze bevolking, onder alle afdeelingen de best en gelukkigst geslaagde moet genoemd worden.

Toen de Paus de gansche linkerzijde van onze zaal had doorgewandeld,-aan de tegenovergestelde wordt een later bezoek voorbehouden— waren alle Hollanders eerbiedig neergeknield op de grens, die ons gebied van de Luxemburgsche afdeeling scheidt. Daar mocht ieder der aanwezigen een minzaam woord van Z. H. ontvangen en zijne gewijde hand kussen. Ten slotte vroeg onze President den zegen voor de gansche groep en voor geheel het vaderland.

Nadat de Paus, aldus gelijk een vader midden onder zijne kinderen staande, onze personen en geheel ons volk had gezegend, was de heer Beynes, uit Haarlem, zeker wel de tolk van de algemeene geestdrift, toen hij met zijne stentorstem uitriep: *Vive le Pape, vive Léon XIII!* En nog, voor dat allen in dien kreet jubelend konden instemmen, voegde de H. Vader met blijkbare sympathie daaraan toe: *Et vive la Hollande!*

Ter gedachtenis aan deze schoone oogenblikken overhandigde een der kamerheeren, op een wenk van den H. Vader, aan ieder onzer eene zilveren medaille, waarop zijne beeltenis en eene herinnerings-spreuk van zijn jubilé zijn geslagen. Daarop begaf de Paus zich met zijn gevolg door de afdeelingen van Luxemburg en België, om zich vervolgens te verwijderen in de lange "Sala delle Carte geografiche" (zaal der landkaarten) waar de inzendingen der koloniën en missielanden zijn ten toon gesteld. En ieder der aanwezige Nederlanders keerde met een van vreugde stralend gelaat huiswaarts; want vertrouwelijker en gemeenzamer had de H. Vader wel geen audiëntie kunnen verleenen; meer ingenomenheid met onze inzending en sympathie voor ons vaderland had hij heden wel moeilijk kunnen toonen, en nooit was uit een eerbiedwaardiger en meer geheiligden mond de zegenroep omhoog gestegen: *Vive la Hollande!*

BUITENLAND.

ITALIË.—De bekende oud-minister Bonghi zal in de Kamer de regeering naar de redenen van de afzetting van Romes' burgemeester ondervragen.

— Koningin Margaretha heeft het bewijs gegeven, dat de afzetting van den hertog van Torlonia als *sindaco* van Rome niet te wijten is aan zijn stap, waarmede hij "de waardigheid van Italië compromitteerde." De koningin toch heeft den hertog en zijne gemalin bij gelegenheid van den doop van hun eerste kind, een meisje, in de warmste bewoordingen geluk gewenscht. Dewijl dit gebeurde na de afzetting van den burgemeester, is eene zeer groote opschudding in de gouvernementeele kringen te Rome ontstaan. Men vat het op als een blijk van instemming met de daad van den hertog, wiens handelwijze, hoewel in den geest des konings, den heer Crispi, met wien de koningin niet sympathizeert, tot voorwendsel eener afkeurenswaardige, hoogst onpolitieke daad moest dienen.

— De Propaganda heeft besloten tot het oprichten eener missie in Theba, waar tot nu toe geen Katholiek priester waagde zich langdurig op te houden. Pater Charles De Dianoux, S. J., die tot het besturen dezer missie is beroepen, is door zijn grondige kennis der Oostersche talen daarvoor de geschikte man bevonden. Deze Eerw. pater, die vloeiend Arabisch en Turksch spreekt, heeft zich overigens door een verblijf van vele jaren in Algerië, Syrië en Egypte een zoo volledige kennis der Oostersche zeden en van het volk verworven, dat er gegronde hoop bestaat, dat hij invloed op de bevolking zal krijgen en voor het heil der Kerk in Opper-Egypte zal kunnen arbeiden.

—De heer Crispi heeft weder eenmaal getoond, hoe behendig hij feiten kan verdraaien en op scheeve wijze voorstellen. Hij heeft den Italiaanschen gezanten aan de verschillende hoven eene circulaire gezonden, welke zij moeten mededeelen aan de kabinetten, bij welke zij zijn geaccrediteerd. Men hoore wat fraaiigheden dat stukske bevat. Het constateert, dat gedurende het Pauselijk jubilé te Rome de orde is gehandhaafd in weerwil der wenschen en zelfs der bedoelingen van de pelgrims, die alle vijandig jegens de Italiaansche eenheid gezind zijn. De Italiaansche regeering heeft de uiterste grens bereikt van de vrijheid, die zij der Kerk kan toestaan, en het gebeurde is een welsprekend antwoord op de klachten van den Paus, die zijne onafhankelijkheid eischt als voorwaarde eener volstrekte vrijheid.

„De orde is dus te Rome gehandhaafd in weerwil der bedoelingen van de pelgrims?" Waren het soms de pelgrims, die bij hunne aankomst in het station de beleedigende kreten uitlokten, waarmede zij werden begroet?

„De pelgrims zijn alle vijandig jegens de Italiaansche eenheid gezind." Crispi erkent hier dus zelf, dat het belang van den godsdienst ten nauwste in verband staat met de onafhankelijkheid des Pausen— iets wat hij steeds heeft ontkend.

„De Italiaansche regeering heeft de uiterste grens bereikt van de vrijheid, die zij *der Kerk* kan toestaan." De minister erkent dus, dat hij niet alleen de vrijheid des Pausen, maar die der geheele Kerk belemmert, terwijl hij steeds heeft beweerd, dat de Paus volkomen vrijheid geniet en zijn toestand niet het minst hinderlijk is voor zijne geloovigen.

„Het gebeurde is een welsprekend antwoord op de klachten van den Paus." Hoe welsprekend! 't Zou belachelijk zijn, indien de zaak daarvoor niet te ernstig ware. Wanneer dus de cipiers beletten, dat eenige muitzieken de personen aanvallen, die een gevangene gaan bezoeken, dan zou ook dit een „welsprekend" antwoord zijn op de klachten van den gevangene, die zijne vrijheid terugeischt?

De zaak is bedroevend, want het is reeds lang gebleken, dat de Italiaansche regeering de waarheid niet WIL weten. Eene wederlegging is ons doel niet geweest met bovenstaande opmerkingen; wij wilden slechts aantoonen, welke kolossale tegenspraak en inconsequentie in elken volzin het minst voor de hand ligt. Een protest op dit schandelijk stuk zal door den Paus aan de nuntiussen worden gezonden, in welk schrijven de H. Stoel de circulaire zal weerleggen en zijn waren toestand aantoonen.

— De Paus heeft een eigenhandigen brief aan den Czaar geschreven, hem dank betuigende voor zijne gelukwenschen bij gelegenheid van het jubilé van Z. H. In antwoord op den uitgedrukten wensch van den Czaar om de belangen zijner Katholieke onderdanen te waarborgen, en waarvoor hij zich op de hooge wijsheid van Paus Leo XIII beriep, zegt de H. Vader, dat de H. Stoel bereid is alles te doen wat in zijn macht is, om de wenschen der Russische regeering tegemoet te komen.

— Er wordt beweerd, dat het Italiaansch-Duitsch verdrag de bepaling behelst, dat bij een aanval van Frankrijk op een van de twee landen, het andere 300.000 man troepen naar de Fransche grens zal zenden.

DUITSCHLAND.— Eene talrijke menigte vulde het gebouw van den Rijksdag op den 6n. dezer maand, om Bismarck over de legerwet te hooren spreken. Prins Wilhelm was tegenwoordig. Bij zijn binnentreden in den Rijksdag werd Bismarck met geestdrift ontvangen.

Na de hoop uitgedrukt te hebben, dat de versterking van Duitschland's militaire macht de algemeene goedkeuring erlangen zal, verklaarde de kanselier dat de vrees, die het publiek in spanning houdt, het onderwerp zijner rede was. Er is weinig verandering gekomen in den toestand, sinds zijn rede van verleden jaar, toen men een oorlog met Frankrijk vreesde. In dien tusschentijd heeft Frankrijk een vredelievenden president gekozen. De spreker zeide verder de verzekering te kunnen geven, dat de vooruitzichten vreedzaam zijn, voor wat Frankrijk betreft.

Een aanval van Rusland vreest Bismarck niet, daar hij geen geloof hecht aan hetgeen de Russische bladen schrijven, maar wel stelt hij niet veel vertrouwen in de verklaring van den Czaar, als zou deze den oorlog niet willen. De samentrekking van Russische troepen aan de grens schijnt wel iets ernstigs te zijn, maar die kan geen voorwendsel zijn, voor een Russischen of een Europeeschen oorlog, want Rusland heeft er geen belang bij, Pruisische of Oostenrijksche provinciën te veroveren.

Verder verklaarde Bismarck, dat men de openbaarmaking van het Oostenrijksch-Duitsch verdrag niet als een ultimatum noch als eene bedreiging moet beschouwen. Die openbaarmaking is niets anders dan het gevolg van den wensch, om de wereld de gemeenschappelijke belangen te doen kennen, die tusschen Duitschland en Oostenrijk bestaan, evenals het verdrag van Italië de uiting is van gemeenschappelijke belangen.

ENGELAND. — Er beginnen geruchten op te duiken omtrent de bijzonderheden der tusschen Engeland en het Vaticaan hangende groote quaestie. Wij laten deze geruchten voor hetgeen zij zijn, hoewel zij volstrekt niet onmogelijk schijnen. De Pauselijk diplomatie zou zich geplaatst hebben op het terrein der Iersche quaestie, dewijl de wensch tot bemiddeling in deze een der voornaamste redenen van het kabinet-Salisbury is, waarom het eene toenadering tot den Paus wenscht. Tegen de voorwaarde, dat de officiëele betrekkingen worden hersteld, zou de Paus er in hebben toegestemd als bemiddelaar tusschen Engeland en Ierland op te treden. Z. H. zou trachten beide landen te verzoenen, door het kabinet-Salisbury het beginsel van *home-rule* te doen aannemen en de Ieren te doen besluiten tot concessiën in de wijze van toepassing. De Paus zou nl. het kabinet een voorstel willen doen aannemen, waarbij Ierland *self-government* kreeg doch op niet zoo radicale wijze als Gladstone voorstelde, en waarmede de Ieren genoegen zouden moeten nemen.

Eindelijk aan den voet van het schavot gekomen, verzocht de oud-kanselier een der beulsknechten, om hem bij het opklimmen te helpen: „Geef mij uw arm — zeide hij — om op te stijgen, afstijgen zal ik wel alleen." Daar hij de belofte had gedaan, van niet tot het volk te zullen spreken, hield hij zijn woord en zeide hij slechts tot de menigte, die hem omringde „ Bid voor mij: ik sterf als een goed onderdaan en als een goed Christen." Daarna knielde hij neer en zeide hij den Psalm *Miserere.* Nu opgestaan zijnde, keerde hij zich tot den beul, en omhelsde hem ten teeken van vergiffenis. „Gij gaat mij" — zoo zeide Morus— „gij gaat mij, mijn vriend! den grootsten dienst bewijzen, dien ik ooit ontvangen heb. Moed dan nu; ik heb een zeer korten hals, doe u best om dien met eer af te slaan."

Zelf blinddoekte hij nu zijne oogen, en, terwijl hij het hoofd op het blok nederlegde, schikte hij nog zijn baard, want zeide hij half glimlachend: „ Deze heeft geen hoogverraad, bedreven" en.... het hoofd rolde reeds op het schavot.

Het lichaam van Morus werd, door de zorg zijner kinderen, in de kapel van Sint Pieters-banden in de gevangenis van den Tower begraven, doch het hoofd werd boven op een stok op de Londen-brug tentoongesteld. Later gaf men het aan Margaretha, de dochter van Morus; deze deed het balsemen, bewaarde het vervolgens heel haar leven, en, toen zij op het punt was te sterven, verzocht zij, begraven te worden met deze dierbare reliek in de handen. Heel Europa betreurde Morus; zelfs die oogen, welke hem nooit hadden aanschouwd, schreiden om zijn dood, maar te Londen schreide men niet in die dagen en men schreef er ook niet over Morus, want het oog beefde en de vinger eveneens — zoo zegt Erasmus — alsof onder iederen steen een scorpioen sliep.

—o—

Nogmaals, wij waarborgen volstrekt niet de juistheid dezer geruchten, die in Katholieke Fransche bladen weerklank hebben gevonden.

Luide moet protest worden aangeteekend tegen de laaghartige aanmerkingen van een blad als de *Indépendance Belge*, dat zich niet schaamt te zeggen, dat de Paus wel *home-rule* moet doordrijven, „omdat hij anders ook *zijn restje prestige en crediet* bij de Iersche geestelijken zou verliezen!" Een blad, dat de brutaliteit heeft te vertellen: „Hij (de Paus) is zich zeer wel bewust van zijne *onmacht* tegenover de Katholieke Iersche geestelijkheid, die den Paus slechts als opperhoofd erkent op voorwaarde, dat hij de heeren Parnell en Gladstone *als meesters erkent.*" Eene wederlegging van dien tastbaren onzin, die echter daardoor niet minder schandelijk is, achten wij beneden ons. Iedereen ziet de domheid van zulk geschrijf in. Maar hoe beleedigd moeten de verstandige lezers van het papenhatend blad niet zijn, dat hierdoor te kennen geeft op welk een lagen trap van ontwikkeling het zijne satelieten acht. Waarlijk, het Belgische hoofdorgaan der liberalen toont hier allesbehalve met de daad wat het zoo dikwijls uitkraait: dat de liberalen *de* verstandige lieden zijn.

BRAZILIË.—De Katholieke dames van dit keizerrijk, onder voorzitterschap van de kroonprinses, hebben het Pausfeest gevierd door aan 250 slaven de vrijheid te schenken.

VENEZUELA.—Op de lijn Valencia-Puerto Cabello is er deze week een schrikkelijk spoorweg-ongeluk gebeurd.

De trein is in volle vaart van de rails geloopen met het ongelukkig gevolg dat de locomotief en de twee eerste wagens in een afgrond te recht kwamen.

Acht menschen hebben bij deze ramp het leven verloren en verscheidenen zijn min of meer gekwetst.

GUATEMALA.—Behalve de Italiaansche regeering is die van deze maçonnieke republiek de eenige, welke den H. Vader geen gelukwenschen heeft aangeboden. Hierbij moet herinnerd worden, dat de president van Guatemala kort geleden den bisschop van de stad van dien naam liet verbannen, omdat deze geprotesteerd had tegen een beschikking van de regeering.

——o——

DUELO.

Poco dia pasá a jega aki noticia tristoe di morto di respetable Mama di Su Ilma. Monsenjor JOOSTEN.

Dia Luna di e siman-aki tabatin den misa di Santa Ana na Otrobanda un Sacrificio di Requiem, ofrecé pa descanso di alma di e difunta, i hopi tabata número di catolicanan di nos Vicariato koe a asisti na e Santo Sacrificio pa pidi Dios su misericordia coe alma di e anciana.

Koe tantoe oracion sea scuchá i koe e senjora descansa na paz.

——o——

Nos Santo Padre i Italia.

Continuamente ainda henter mundoe tin bista fihá riba Ciudad Eterna, na oenda fiesta di Tata común di Cristiandad ta ofrece un espectáculo, koe ta jena toer coerazon verdaderamente catolica coe alegria, un espectáculo, koe ta reclama respeto di toer hende sensato i koe meste causa admiracion hasta na enemigoenan di mas grandi di Papado. Esai ta un les principalmente pa esnan, koe te awor tabata corda koe nan por mira coe menosprecio riba e institucion poderoso asina bieuw koe siglonan, como si Papado ta un cos, coe cual nos siglo diez-nuebe asina ilustrá no tin nada di haci.

Boso, koe toer dia kier presenta Papado como morto — *Civitta Cattolica* ta bisa coe derecho — i koe awor ta para vergonzá den boso odio, mirando e forza, koe Papado ta revela mas i mas diariamente, declara, si boso por, secreto di e hecho-aí, koe ta desvanece toer boso plannan i koe ta jena boso coe rabia. Na toer sorto di manja boso a tuma boso refugio pa separa Papado for di Potencianan, i awor boso ta miré honrá i glorifiká pa emperadornan, pa rei i reinanan, pa presidentenan di república, sin distinccion di cordamentoe religioso, sí, boso ta miré honrá hasta pa Sultan di Turkia, pa Mikado di Japon i pa Schah di Persia. Boso no a lubida ningun medio pa hala pueblonan foi Papa, i awor boso ta mira toer nacion manda numeroso representante pa haci homenage n'é i glorifika su autoridad paternal i salvador. Coe un talento cruel boso a traha pa horta su bien temporalnan for di djé, i awor boso ta mira rikesanan di toer nacion, regalo di príncipe i pueblonan basja na su pia como prueba di homenage, como ofrenda piadoso.

———

E aparicion-ai meste tabata un obheto di meditacion principalmente pa gobierno Italiano, koe tin mas interes koe ningun otro potencia, di biba den bon relacion coe cabez di Iglesia Catolica. I hustamente e gobierno-ai ta único bao di toer gobierno di mundoe, koe a produci un disonancia den e concierto universal di veneración na Leon XIII. Mientras toer príncipenan, tantoe catolica como protestant, tabatin un encargado pa representa nan na Vaticano, solamente rei di Italia, koe tin su residencia den e mes stad, a brilja pa su ausencia. I como si esai no tabata basta pa haci mundoe mira mal voluntad di Quirinal pa coe disposicion pacífico di Vaticano, — sindico ó burgomaestre di Roma meste tabata kitá foi su puesto, pasobra el a bai felicita Leon XIII na nomber di e ciudad bieuw di Papanan. Coe n'e accion-ai gobierno Italiano a haci un ofensa na nos Santo Padre, ainda mas desvergonzá na medida koe veneracion di otro príncipenan tabata respetuoso i briljante. Tabata como si rei Humberto tabata empenjá pa haci mundoe mira koe su telegrama na ocasion di celebracion di hortamentoe di Roma, — den cual telegrama el a garantisa un "hospitalidad liber i respetá" na bisjitadónan di Papa — koe su telegrama no meste tabata toemá sino como un mentira. Dia Conde di Torlonia, sindico di Roma, a participa den conseho municipal su intencion di bai felicita Papa na nomber di ciudad di Roma, el a motiva su intencion coe mes palabra di rei su telegrama; i apenas el a cumpli coe n'e obligacion di honor, rei a larga é sinti di un manera sensible, koe mientras emperadornan di Alemania i di Rusia, i reina di Inglaterra ta haci nan homenage na Papa, — esai no ta permiti na sindico di Roma. Ta cla anto, koe gobierno Italiano no a sinja nada ainda foi sucesonan di último anjanan i principalmente di último lunanan. Mientras toer potencia, hasta esnan, koe, relativamente, no tin den nan dominio sino un cantidad chikitoe di catolica, ta mustra nan deseo grandi di biba na bon relacion coe Cabes di Iglesia Catolica, solamente gobierno di pueblo Italiano catolica ta kere di por biba sin Papa.

Sí, gobierno di Italia no ta teme di haci pueblo Italiano malcontentoe coe n'é, insultando nos Santo Padre na momentoe koe gran majoría di nacion Italiano ta prepara pa mustra Su Santidad nan amor i nan respeto. Jioenan di mas noble i di mas notable di Italia a rondona nos Santo Padre den Vaticano, luna pasá, i nan a bai presenté felicitacion, homenage di honor i protesta di amor di mil i mas mil compatriota, koe ta comprende coe razon, koe solamente paz coe Iglesia por garantisa bienestar, florecimiento i grandeza di nan Patria.

———

Leon XIII mes a bisa nan coe expresion profundamente meditá, com é no tin na bista sino bienestar di Italia i com loco gobierno ta trata, desconociendo su esfuerzo pacíficonan. E tabata impresioná, Su Santidad a bisa, pa e felicitacionnan, koe tabata ofrecé n'e pa representantenan di e Italia, koe Dios ta stima asina tantoe, koe El a hacié residencia di Vicario di Cristoe; e Italia, riba cual Pontífice Romanonan a basja den curso di siglonan tesoro di sabiduría, di honor i di gloria.

Boso,— asina Su Santidad a sigui papia coe su Italianonan — boso ta pertenece na esnan, koe kier mira Papado restablecé den e situacion di verdadera soberania i independencia, riba cual é tin toer derecho. Nos sabi koe p'esai nan lo acusa boso di no tin amor pa boso nacion, koe boso kier miré rebahá. Ma no larga esai spanta boso, pasobra esai ta un acusacion loco.

Verdad ta, koe Papado ta constitui gloria di mas puro i di mas briljante di Italia; koe Italia, uní coe Papado, lo experimenta su consecuencia salvador promé koe ningun otro, i p'esai Italia lo ta stimá i respetá. Si, al contrario, Italia keda na maloe coe Papado, guerra i division interior lo debilité, lo é mira su prestigio bira menos den exterior i na tur lugá lo é contra coe dificultud i obstáculo sin fin.

Italianonan, koe ta uní coe Papa — nos Santo Padre a sigui bisa — ta toema mas na coerazon verdadero interesnan di Patria. Reflexiona numa, com solamente hubileo sacerdotal di Papa tabata suficiente pa trece henter mundoe na movimiento, no solamente Catolica i persona particularnan, ma soberano, príncipe i gobiernonan.

Ta sigur koe nos meste gradici esai na Providencia, ma é ta haja su verdadera explicacion tambe den significacion di Papado, e foco di luz, e poder di mundoe, koe ta di toer siglo, koe ta keda existi, ora toer cos ta cai, i koe foi cada opresion ta lanta mas fuerte i mas grandi.

¿ Ki nacion lo no considera como un honor, di posede e institución-ai? I ki un locura no ta di kier hacié chikitoe, reduciendo su modo di existencia na un cuestion secundario di asunto interiornan! Ki un cos indigno, koe solamente infedelidad di odio di secta por explica, di kier stroba ehercicio liber di su mision, di kier miré oprimí, rebahá, sometó na gracia di un reunion ó di un gobierno.

Ta sigur, — asina nos Santo Padre a caba su discurso, — ta sigur, koe Catolicanan i toer esnan, koe tin orden i bienestar di sociedad na coerazon lo no tolera esai nunca.

———

—Aplauso entusiasmá di Italianonan a proba koe Leon XIII, nan gran compatriota, a papia na nan coerazon.

No, Italia no tin nada di teme di Papado; é no por spera sino beneficio i bendicion for di e institucion divina, establecé na Roma pa salvacion di henter mundoe. Ora é comprende su interes, é meste percura di duna un solucion asina lihé posible na e cuestion, koe den su ceguedad loco é ta busca di desconoce te awor, ma koe, apesar di toer siguranza di lo contrario, ta presenté n'e momentoe-aki di un manera mas decisivo i cla koe nunca na bista di henter Europa. Mas koe ningun nacion di mundoe Italia tin necesidad di reconcilia coe n'e *Príncipe di Paz*, koe ta biba na paz i na alianza coe toer príncipenan di mundoe.

ADVERTENTIEN.